

Nr. 911/21.10.2026

Către**Unitățile de învățământ preuniversitar****În atenția doamnei/domnului director și a consilierilor educativi**

Referitor: Planificarea și implementarea activităților cu tema „Competențe pentru viața reală” în cadrul programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde”, anul școlar 2026–2027

Vă informăm că, în anul școlar 2026–2027, activitățile organizate în cadrul programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde” vor viza tema „**Competențe pentru viața reală**”.

În acest sens, vă solicităm să planificați și să implementați cu precădere activități centrate pe această temă, selectând una sau mai multe dintre următoarele direcții, în funcție de vârsta elevilor și de nevoile comunității:

- Citesc, înțeleg și iau decizii informate;
- Matematica deciziilor cotidiene;
- Știința din jurul nostru;
- Învăț și rezolv probleme în lumea digitală;
- O problemă reală – o soluție pentru comunitate.

În sprijinul proiectării și desfășurării activităților, vă transmitem, în anexă, documentul-suport elaborat de Ministerul Educației și Cercetării.

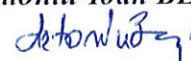
Vă rugăm să diseminați prezenta adresă în rândul cadrelor didactice și să aveți în vedere integrarea acestor direcții în planificarea programelor la nivelul unității de învățământ.

Inspector școlar general,
prof. Paula-Maria DARABAN

Inspectori școlari,
prof. dr. Diana-Anca NIȚULESCU

prof. dr. Antoniu-Ioan BERAR

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

**Temă națională pentru
Programele „Școala altfel” și „Săptămâna verde” 2026–2027**

Competențe pentru viața reală

Citim

Înțelegem

Investigăm

Rezolvăm

Document de lucru pentru fundamentarea unei orientări tematice naționale în contextul rezultatelor
PISA 2025

An școlar 2026–2027

1. Context

Se propune ca programele naționale „Școala altfel” și „Săptămâna verde” din anul școlar 2026–2027 să valorifice, într-o manieră aplicativă și interdisciplinară, concluziile evaluărilor naționale și internaționale, inclusiv ale evaluării PISA 2025. Tema națională recomandată este „Competențe pentru viața reală”, cu formula explicativă „Citim, înțelegem, investigăm și rezolvăm”.

Programul nu urmărește pregătirea directă pentru o testare și nici reproducerea automată a unor itemi din evaluările internaționale. Miza este transferul: elevul folosește ceea ce știe pentru a înțelege o situație nouă, a verifica informații, a analiza date, a investiga o problemă și a propune o soluție argumentată.

Reamintim că programele naționale „Școala altfel” și „Săptămâna verde” sunt parte integrantă a procesului educațional și sunt destinate desfășurării de activități didactice cu caracter aplicativ, menite să sprijine aprofundarea și consolidarea cunoștințelor dobândite de elevi în cadrul disciplinelor de studiu. Programele „Școala altfel” și „Săptămâna verde” pot urma, excepțional, orarul școlar săptămânal al celorlalte săptămâni de cursuri ale anului școlar, dar activitățile didactice desfășurate în cadrul fiecărei discipline planificate în orar vor avea un caracter aplicativ, cu probleme și proiecte relevante din viața reală și pentru profesiile viitorului. Unitatea de învățământ poate comasa ore ale mai multor discipline în blocuri tematice interdisciplinare, proiectate în echipă de cadrele didactice implicate.

Tema poate fi implementată prin cinci direcții, dintre care școlile selectează una sau mai multe, în funcție de vârsta elevilor și de nevoile comunității:

- Citesc, înțeleg și iau decizii informate
- Matematica deciziilor cotidiene
- Știința din jurul nostru
- Învăț și rezolv probleme, inclusiv în lumea digitală
- O problemă reală – o soluție pentru comunitate

Suplimentar, în cadrul programului național „Săptămâna verde”, conținuturile educaționale specifice fiecărei discipline se vor relaționa cu cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (<https://dezvoltaredurabila.gov.ro/>), cu accent pe cele legate direct de protecția mediului. Pentru acest program sunt recomandate, cu prioritate, direcțiile „Știința din jurul nostru” și „O problemă reală – o soluție pentru comunitate”.

Activitățile din cadrul celor două programe naționale se pot derula în două modalități complementare:

- (1) în abordări nonformale (de regulă), prin care sunt promovate activități care să faciliteze aplicarea practică a noțiunilor teoretice și este stimulată dezvoltarea gândirii critice, a creativității, a spiritului de inițiativă și a lucrului în echipă, precum:
 - a. Organizarea de ateliere practice, experimente și proiecte interdisciplinare relevante pentru aprofundarea și consolidarea cunoștințelor dobândite de elevi în cadrul disciplinelor de studiu;
 - b. Crearea de contexte educaționale variate care să pună accent pe învățarea prin descoperire și rezolvarea de probleme relevante din viața reală și pentru profesiile viitorului;
 - c. Implicarea activă a elevilor în procesul de proiectare și desfășurare a activităților;
 - d. Colaborarea cu instituții, organizații și specialiști, inclusiv din diaspora, prin întâlniri și activități desfășurate cu prezență fizică sau online, în funcție de resursele disponibile.
- (2) în cadrul disciplinelor din orar școlar săptămânal (doar excepțional), cu caracter aplicativ, cu focalizarea conținuturilor pe aspectele descrise anterior și cu utilizarea dotărilor achiziționate în ultimii ani pentru desfășurarea de activități aplicative.

În cadrul acestor programe naționale se va avea în vedere și familiarizarea elevilor cu evaluarea interactivă asistată de calculator, ca exercițiu de competență digitală și de autoevaluare.

2. Principiile programelor

Principiu	Consecință pentru proiectarea activităților
Autenticitate	Activitățile pornesc de la întrebări, texte, date și probleme întâlnite în viața reală.
Interdisciplinaritate	O problemă este analizată prin contribuția mai multor discipline.
Participare activă	Elevii investighează, construiesc, măsoară, compară, dezbate și prezintă.
Transfer și reflecție	La final, elevii explică ce au învățat, unde pot folosi competența și ce ar face diferit.
Incluziune și echitate	Activitățile sunt accesibile tuturor și folosesc, pe cât posibil, resurse disponibile local.
Autonomie școlară	Tema oferă o direcție comună, iar școala adaptează activitățile la propriul context.

3. Scop și obiective

3.1. Scop

Dezvoltarea capacității elevilor de a utiliza cunoștințele, informațiile, datele și instrumentele, inclusiv pe cele digitale, pentru a înțelege și rezolva situații relevante pentru viața personală, școlară și comunitară.

3.2. Obiective

a) Obiective pentru elevi:

- dezvoltarea lecturii funcționale și a capacității de a integra informații din surse multiple;
- utilizarea raționamentului matematic pentru luarea unor decizii cotidiene;
- formularea de întrebări, ipoteze și concluzii pe baza dovezilor;
- dezvoltarea gândirii critice, a argumentării și a capacității de verificare a informațiilor;
- utilizarea conștientă, sigură și eficientă a tehnologiei și a instrumentelor de inteligență artificială;
- dezvoltarea curiozității, perseverenței, autonomiei și colaborării;

b) Obiective ale programelor:

- crearea unor oportunități educaționale relevante și pentru elevii din medii dezavantajate;
- conectarea școlii cu familia, comunitatea, instituțiile publice, mediul universitar și operatorii economici.

4. Direcțiile tematice

4.1. Citesc, înțeleg și iau decizii informate

Lectura este abordată ca instrument de orientare în lume. Elevii identifică idei și informații relevante, compară texte și surse, recunosc intenția autorului, disting între fapt și opinie și formulează concluzii argumentate.

Exemple de activități

- detectivii informației: verificarea unei știri din minimum două surse;
- un text, mai multe reprezentări: transformarea unui articol într-o hartă, schemă sau infografic;
- instrucțiuni care chiar funcționează: testarea și rescrierea unui set de instrucțiuni;
- jurnalism pentru o zi: documentarea unei teme locale și realizarea unui material jurnalistic;
- biblioteca vie: întâlniri cu persoane din comunitate și redactarea poveștilor lor.

4.2. Matematica deciziilor cotidiene

Elevii folosesc numere, estimări, proporții, grafice și modele simple pentru a lua decizii și a explica raționamentul urmat.

Exemple de activități

- bugetul unei excursii sau al unui eveniment;
- compararea ofertelor și identificarea costului real;
- factura explicată: consum, tarife și posibilități de economisire;
- harta timpului: trasee, distanțe și mijloace de transport;
- școala în date: colectarea, reprezentarea și interpretarea unor date reale.

4.3. Știința din jurul nostru

Elevii investighează fenomene apropiate de experiența lor, formulează ipoteze, colectează date și evaluează dovezile înainte de a formula o concluzie.

Exemple de activități

- auditul energetic al școlii;
- calitatea aerului, apei, luminii sau zgomotului din mediul apropiat;
- laboratorul afirmațiilor: cum recunoaștem o explicație pseudoștiințifică;
- risipa alimentară măsurată și redusă;
- biodiversitatea din curtea școlii sau din comunitate;
- știință și sănătate: evaluarea critică a mesajelor publice.

4.4. Învăț și rezolv probleme, inclusiv în lumea digitală

Elevii exersează rezolvarea unor probleme din viața reală și folosesc mediul digital pentru a explora, a învăța și a crea. Ei reflectează asupra strategiilor proprii, verifică rezultatele și înțeleg limitele instrumentelor digitale.

Exemple de activități

- rezolvarea unei provocări prin descompunerea problemei în pași;
- verificarea unui răspuns generat de inteligența artificială;
- escape room cu sarcini logice și informaționale;
- proiectarea unui algoritm pentru o activitate cotidiană;
- experiment privind atenția și notificările;
- realizarea unui produs digital accesibil și util comunității.

4.5. O problemă reală – o soluție pentru comunitate

Direcția integrează competențele dezvoltate în celelalte direcții. Echipa identifică o nevoie, colectează informații și date, consultă persoane relevante și propun o soluție fezabilă.

Exemple de activități

- siguranța rutieră în apropierea școlii;
- reducerea deșeurilor și a consumului de energie;
- amenajarea unui spațiu pentru elevi;
- promovarea patrimoniului și a lecturii;
- accesibilizarea unei informații sau a unui serviciu local;
- îmbunătățirea transportului sau a mobilității elevilor.

5. Adaptarea pe niveluri și forme de învățământ

Nivel/formă de învățământ	Abordare	Rezultat urmărit
Primar	Observare, joc, poveste, explorare ghidată, măsurători simple, experimente sigure și produse concrete.	Elevul descrie ce a observat, explică o alegere și lucrează cu ceilalți.
Gimnaziu	Investigații, comparații de surse, interpretarea datelor, dezbateri și proiecte de echipă.	Elevul selectează informații, formulează ipoteze și își susține concluzia cu dovezi.
Liceu	Studii de caz, analiză critică, date reale, soluții comunitare, prototipuri și dialog cu specialiști.	Elevul analizează perspective, evaluează limitele datelor și propune o soluție fezabilă.
Învățământ special	Sarcini funcționale, multisenzoriale și etapizate, adaptate profilului de dezvoltare și autonomiei elevului.	Elevul aplică o competență relevantă pentru autonomie și participare socială.

6. Criterii de calitate pentru o activitate relevantă

Pentru ca activitățile să depășească modelul expozitiv de predare–învățare–evaluare, fiecare activitate trebuie să îndeplinească primele două criterii și majoritatea celorlalte:

- pornește de la o situație autentică sau de la o întrebare relevantă pentru elevi;
- presupune participarea activă a elevilor;
- folosește informații, date, obiecte ori contexte reale;
- solicită formularea unei explicații, decizii sau soluții;
- include colaborare și distribuirea rolurilor;
- se finalizează cu un produs, o demonstrație, o prezentare sau o acțiune;
- include reflecția elevilor asupra modului în care au învățat;
- nu depinde de resurse costisitoare.

Nu sunt recomandate ca activități dominante: testele succesive, prezentările exclusiv expozitive, vizitele fără sarcini de observare și reflecție sau activitățile digitale bazate doar pe consum pasiv de conținut.

7. Produse finale și valorificarea rezultatelor

Programele trebuie să producă experiențe de învățare, nu o birocrație suplimentară. Școala poate selecta unul sau mai multe produse finale relevante:

- hartă, ghid sau infografic pentru comunitate;
- raport scurt de investigație;
- prototip ori soluție tehnică simplă;
- podcast, material jurnalistic sau expoziție;
- set de recomandări adresat școlii sau unei instituții locale;
- prezentare publică în fața părinților și partenerilor;
- portofoliu foto sau digital însoțit de reflecțiile elevilor.

8. Monitorizare și indicatori orientativi

Monitorizarea programului se poate realiza prin indicatori simpli, centrați pe participare și calitatea experienței. Nu se recomandă raportarea prin punctaje sau compararea școlilor.

Dimensiune	Indicator orientativ
Participare	ponderea elevilor implicați activ și diversitatea rolurilor asumate
Relevanță	ponderea activităților construite în jurul unor contexte reale
Interdisciplinaritate	ponderea activităților proiectate de echipe de cadre didactice din arii diferite
Vocea elevului	feedbackul elevilor privind utilitatea, interesul și nivelul de implicare
Produs și transfer	existența unui rezultat concret și capacitatea elevilor de a explica unde pot folosi competența
Echitate	participarea elevilor vulnerabili și accesul lor la aceleași roluri și resurse
Parteneriat	implicarea relevantă a părinților, specialiștilor și instituțiilor comunității

9. Responsabilități orientative

9.1. Unitatea de învățământ

- analizează nevoile elevilor și selectează direcțiile tematice relevante;
- consultă elevii în alegerea activităților;
- formează echipe interdisciplinare de proiectare;
- asigură participarea echitabilă și adaptarea activităților;
- valorifică resursele școlii (laboratoare, smart-lab, cabinete)
- valorifică resursele comunității și evită costurile nejustificate pentru familie;
- colectează feedback și exemple de bună practică.

9.2. Inspectoratul școlar

- oferă repere metodologice și facilitează schimbul de exemple între școli;
- sprijină cu prioritate școlile din comunități dezavantajate;
- încurajează parteneriatele și utilizarea resurselor disponibile la nivel județean;
- monitorizează calitatea programelor fără a introduce raportări excesive.

9.3. Partenerii comunitari

Instituțiile publice, universitățile, bibliotecile, muzeele, organizațiile neguvernamentale și operatorii economici pot furniza contexte, date, expertiză și spații de învățare. Activitățile realizate în parteneriat trebuie să păstreze obiectivul educațional și rolul activ al elevilor.

10. Mesaj metodologic central

Rezultatele școlare ale elevilor, inclusiv cele obținute la evaluările naționale și internaționale, nu se îmbunătățesc prin exersarea izolată a formatului de test, ci prin experiențe repetate în care elevii citesc cu atenție, pun întrebări, verifică informații, folosesc matematica și știința pentru a lua decizii și își explică raționamentul. Programele „Școala altfel” și „Săptămâna verde” pot face vizibil acest mod de învățare și îl pot transforma într-un reper pentru activitatea curentă a școlii.

Tema „Competențe pentru viața reală” oferă o direcție națională comună, păstrând libertatea unităților de învățământ de a construi activități relevante pentru propriii elevi. Reușita va fi dată de calitatea implicării elevilor și de transferul învățării, nu de numărul activităților raportate.

Materiale suport:

A1. Ghid de utilizare a inteligenței artificiale în școli:

Cătălin Glava, Ciprian Ceobanu, Olimpius Istrate, Iuliana Zsoldos-Marchiș, Imre Pentek, Ciprian Fartușnic, Liviu Constandache, Rareș Fartușnic, „Ghid de utilizare a Inteligenței Artificiale în școli”, Editura Presa Universitară Clujeană, 2026.

Publicație realizată în cadrul proiectului „Clasa Viitorului – Pedagogie Digitală”, finanțat prin „PNRR: Fonduri pentru România modernă și reformată!”, disponibilă în format electronic la adresa: <https://pedagogiedigitala.clasaviitorului.ro/wp-content/uploads/2026/07/Ghid-de-utilizare-a-inteligenței-artificiale-in-scoli.-E-book-Edu-Apps-2026.pdf>

A2. Exemple de teste interactive PISA și ghid pentru cadre didactice

Disponibile la adresa: <https://www.ise.ro/pisa-2025>

Matematică - teste interactive (PISA 2022)

- [Achiziționarea unei mașini](#)
- [Vânzări de DVD-uri](#)
- [Camion pentru mutări](#)
- [Sistemul solar](#)
- [Model triunghiular](#)
- [Puncte](#)
- [Jocul cu roata](#)
- [Suprafață împădurită](#)

Științe - teste interactive (PISA 2025)

- [Moda de consum](#)
- [Surse de energie](#)
- [Pierderea biodiversității](#)
- [Fulgere](#)
- [Parc eolian pe mare](#)
- [Musca-soldat neagră](#)

Învățarea în lumea digitală (PISA 2025)

- Clește de reciclare
- Aplicație de antrenament fizic
- Aterizare în condiții de siguranță

Gândire creativă (PISA 2022)

- Afiș pentru Festivalul Științelor
- În spațiul cosmic pe bandă desenată

Scurt ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar

Ce urmărește PISA și de ce contează pentru profesorul de la clasă

Ghid elaborat de Institutul de Științe ale Educației

O dată la trei ani, aproape 700.000 de adolescenți din peste 80 de țări și economii participă la o evaluare care nu seamănă cu majoritatea testelor școlare din România. Nu li se cere elevilor să reproducă o formulă sau o dată istorică, ci să **folosească** ceea ce știu: să interpreteze un grafic despre schimbările climatice, să estimeze un cost, să decidă ce sursă de informație e credibilă etc. Aceasta este PISA - **Programme for International Student Assessment**, cel mai amplu studiu internațional despre **ce pot face elevii de 15 ani cu ceea ce au învățat la școală**.

Pentru un profesor, PISA nu ar trebui să fie doar un clasament al țărilor participante, ci ar trebui să fie o oglindă care arată, la propriu, dacă ceea ce se întâmplă la clasă pregătește elevii pentru viața de după catalog, furnizându-i un set de instrumente concrete pentru a face acest lucru mai bine. Acest material încearcă să clarifice, pe scurt, ce urmărește PISA și, mai important, ce înseamnă aceasta pentru munca de zi cu zi de la catedră.

1. Ce urmărește PISA, de fapt

OECD (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) descrie PISA drept un studiu care măsoară „capacitatea elevilor de 15 ani de a-și folosi cunoștințele și competențele de lectură, matematică și științe pentru a face față unor provocări din viața reală”.

IDEEA CENTRALĂ

PISA nu întreabă „ce știe elevul?”, ci „ce poate face cu ceea ce știe?”.

OECD, „What is PISA?”, PISA 2022 Results (Volume I)

Acest lucru se vede cel mai clar în felul în care OCDE definește fiecare domeniu evaluat, nu ca liste de cunoștințe disciplinare, ci drept **competențe transferabile în contexte reale**.

De exemplu,

ALFABETIZARE MATEMATICĂ

„Capacitatea unui individ de a raționa matematic și de a formula, aplica și interpreta matematica pentru a rezolva probleme într-o varietate de contexte din viața reală” - o competență esențială pentru a lua decizii informate ca cetățean activ al secolului XXI.

OECD, „Mathematics literacy” — oecd.org/en/topics/mathematics-literacy.html

ALFABETIZARE ÎN DOMENIUL LECTURII

„A înțelege, a folosi, a evalua, a reflecta asupra textelor și a te implica în raport cu ele, pentru a-ți atinge obiective personale, a-ți dezvolta cunoștințele și capacitățile și a contribui la viața societății.”

OECD, „Reading literacy” — oecd.org/en/topics/reading-literacy.html

ALFABETIZARE ȘTIINȚIFICĂ

„Implică participarea activă la discuții informate despre știință, sustenabilitate și tehnologie, pentru a orienta luarea deciziilor și acțiunea” — presupune capacitatea de a explica fenomene din perspectivă științifică, de a proiecta și evalua investigații științifice și de a interpreta critic date și dovezi.

OECD, „Science literacy” — oecd.org/en/topics/science-literacy.html

Pe lângă cele trei domenii de bază - **Lectură, Matematică, Științe**, fiecare ciclu PISA include și o evaluare „inovatoare”: în 2022 a fost **gândirea creativă**, iar în 2025 a fost **„învățarea în lumea digitală”** (raționament algoritmic, siguranță online, folosirea informată a tehnologiei).

Toate sarcinile sunt construite pe scenarii autentice (costuri de transport, surse de energie, biodiversitate, automatizare), exact genul de situații în care absolvenții vor trebui să se descurce.

PISA se administrează din anul 2000, o dată la trei ani, sub coordonarea Direcției pentru Educație și Competențe a OCDE (Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică). În ciclul 2025 au participat **91 de țări și economii**, cu aproximativ 760.000 de elevi testați, reprezentativi pentru circa 33 de milioane de tineri de 15 ani la nivel mondial.

Vârsta de 15 ani a fost aleasă pentru că marca (la momentul demarării PISA), finalul educației obligatorii, momentul în care se poate evalua ce a reușit școala să „lase în urmă”, indiferent de traseul ulterior al elevului. România participă la PISA din anul 2002. Începând cu ciclul de testare 2018, administrarea națională este coordonată de **Centrul Național PISA - Institutului de Științe ale Educației (ISE)** - instituția care publică rapoartele naționale, notele de țară și, foarte util pentru profesori, itemii publici PISA traduși în limba română.

2. De ce contează rezultatele PISA pentru școala românească

Rezultatele PISA 2025 arată, cu date concrete, exact zona în care se pierde legătura dintre ceea ce se predă și ceea ce elevii pot aplica efectiv:

Indicator (PISA 2025)	România	Media OECD
Elevi sub nivelul 2 de referință la matematică	52%	35%
Elevi sub nivelul 2 de referință la lectură	48%	31%
Elevi sub nivelul 2 de referință la științe	46%	26%
Diferență de scor între elevi avantajați / dezavantajați socio-economic la științe	122 puncte	85 puncte
Elevi care raportează că sunt distrași de telefoane/dispozitive în majoritatea sau chiar la toate orele de științe	29%	28%

Aceste constatări nu au rămas doar în rapoarte. Ele au fost avute în vedere de *Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023* care prevede: evaluări standardizate, aliniate profilului absolventului, programe de formare a cadrelor didactice axate pe dezvoltarea alfabetizării funcționale a elevilor, sprijin remedial personalizat pentru elevii cu dificultăți de învățare, precum și extinderea educației timpurii.

Ministerul Educației și Cercetării împreună cu Institutul de Științe ale Educației și alți parteneri, au integrat concluziile PISA și ale altor testări internaționale la care România participă, în proiectul **MIAF - Mecanisme de alfabetizare funcțională în învățământul preuniversitar**, care își propune elaborarea descriptorilor, standardelor, itemilor și testelor de alfabetizare funcțională, formarea a peste 37.500 de cadre didactice și implicarea a peste 15.000 de elevi care sunt beneficiarii direcți ai activității profesorilor formați. Cu alte cuvinte: orientarea predării spre competențe aplicate nu mai este doar o recomandare metodologică - este o direcție a reformei educaționale din România.

3. Ce câștigă elevii

Când predarea și evaluarea vizează aplicarea competențelor, nu doar cunoștințe memorate izolat, elevii câștigă:

- **competențe care rămân toată viața.** Un elev care a exersat să interpreteze un grafic, să evalueze critic o știre sau să estimeze un buget este pregătit pentru situații reale, nu doar pentru subiecte de examen;
- **motivația de a învăța.** Sarcinile ancorate în contexte autentice (un plan de călătorie, o dilemă de mediu, un produs financiar) sunt resimțite ca relevante, nu ca exerciții abstracte, iar relevanța percepută crește implicarea elevilor;

- **gândire critică și autonomie.** Alfabetizarea la lectură include explicit capacitatea de a distinge un fapt, de o opinie, precum și obișnuința de a verifica sursele - o competență vitală într-un mediu informațional saturat de dezinformare;
- **pregătire reală pentru viața de adult și de cetățean.** Competențele digitale sau cele de alfabetizare financiară, vizează capacitatea tânărului de a înțelege fenomene sociale, economice și interculturale ale secolului 21 - de la inflație la schimbări climatice, precum și capacitatea de a acționa informat în lumea digitală.

4. Ce câștigă profesorii

Studiul PISA nu este util doar decidenților. PISA oferă profesorului de la clasă beneficii directe, pe care le poate folosi în proiectarea lecțiilor:

- **un reper clar despre nivelul la care se situează elevii.** Rapoartele naționale și notele de țară publicate de ISE oferă un diagnostic obiectiv, pe domenii sau pe grupuri de discipline - util pentru a prioritiza ce competențe merită mai mult timp la clasă;
- **resurse gratuite, gata de folosit.** ISE a tradus și publicat itemii publici PISA, materiale direct utilizabile ca teme, exerciții sau probe de evaluare formativă;
- **un model pentru itemi de evaluare.** Structura sarcinilor PISA - situație reală, cerință clară, mai multe niveluri de dificultate etc. - reprezintă un exemplu direct transferabil în conceperea propriilor probe de evaluare orientate spre competențe și nu spre reproducerea unor algoritmi de rezolvare;
- **o bază pentru formare profesională direcționată spre predarea și evaluarea centrate pe competențe.** Proiectele naționale fundamentate pe rezultatele studiilor PISA (precum proiectul MIAF), oferă profesorilor acces la formare specifică, construită pe zonele identificate ca fiind deficitare.

5. Mesajul central: de la „ce știu elevii” la „ce pot face cu ce știu”

Dincolo de cifre, PISA transmite un mesaj simplu profesorilor de la orice disciplină: **competența autentică se vede în capacitatea de a folosi cunoștințele în afara sălii de clasă.** Acest lucru se poate cultiva prin decizii zilnice, la catedră:

- **la matematică:** problemele pot porni de la o factură, un credit, o reducere de preț sau un grafic statistic real, nu doar de la exerciții de calcul decontextualizate;
- **la științe:** temele pot lega conceptul predat de fenomene concrete - eficiență energetică, calitatea aerului, siguranța alimentară etc. - pe care elevul le poate observa în viața de zi cu zi;
- **la limba și literatura română / limbi străine:** exercițiile de lectură pot include texte multiple, cu surse diferite și uneori contradictorii, pentru a exersa exact ce evaluează PISA - compararea, verificarea și evaluarea critică a informației;
- **evaluarea, în general:** o probă poate cere elevului să aplice o competență într-un scenariu nou, diferit de cele exersate la clasă - diferența dintre „a ști” și „a putea folosi” devine astfel vizibilă și măsurabilă.

Această schimbare de accent - de la predarea orientată spre conținut, la predarea orientată spre competențe – trebuie să fie o direcție a reformelor educaționale. Nu este o modă pedagogică trecătoare, ci răspunsul construit pe date, la o nevoie reală: **pregătirea elevilor pentru a înțelege procesele fizice, sociale și economice și a naviga într-o lume tot mai complexă.**